

Hurra for 17. mai, og vi kan, bør og skal glede oss til normalt vår og sommer liv på Skåtøy. På tross av krig i Europa, en ekstremt tørr vår som kan bli katastrofal for øya vår og et fisketomt hav er gleden ikke skadelig, men gir oss forhåpentligvis mot og energi til å gjøre litt mer for å få en bedre verden.

Tor D

epost: skatoy.flaskepost@gmail.com
mobil: 90678830

Strenger over Skåtøy plassert i en gitars lyd hull - slik ble Alf Cranners logo til Skåtøy - Sangpoetenes møte-sted" tegnet av ham i år 2000.

Alf Cranner til minne.

Skåtøy hedrer Alf Cranner med en stor konsert i Skåtøy kirke 28. mai 2022.

Bakgrunn;

Alf døde 3. mars 2020 med begravelse 13. mars, men 12. mars 2020 stengte Norge ned på grunn av Covid19.

Folk fra Skåtøy og andre steder ble alle brått forhindret fra å delta i hans begravelse, mens representanter fra kultur- og artist-Norge stilte opp i Skåtøy kirke, og bidro der med sin og Alfs visekunst til en verdig og flott minnehøytidelighet.

Vi vet at Skåtøy og Åsvika i alle år betydde mye for Alfs liv og virke – hvor mye Alf betyr for Skåtøy fra år 2000 utover, med sang, poesi og visefestival har vi Skåtøyfolk ennå ikke hverken fullt ut forstått eller tatt inn over oss.

Konserten;

I 1860 årene ble grove tømmerstokker slept ut til Skåtøy. Her ute ble tømmer nøyaktig hugget til søyler, buer, bjelker og laft, og et stort vakkert kirkebygg ble reist av distriktets mange båtbyggere.

Foto: Delphin, Rigmor Dahl

Skåtøy kirke er ikke kun en kirke, men og en bærer av kystkultur og tradisjoner; – seilskutetidas håndverk; – skjærgård-folks viktigste møteplass – og i de senere år også en scene for store kultur-opplevelser. Ikke minst takket være Alf Cranner har Skåtøy kirke vært fullsatt og gitt oss store opplevelser på mange arrangementer, der Alf selv har opptrådd, eller hatt en finger med i spillet. Derfor ønsker nå hele Skåtøy å vise sin takknemlighet, ved å hedre Alfs minne med en stor kirkekonsert, der Sangpoetene og menighetsrådet er formell arrangør.

Minnekonserteren på Skåtøy er "non-profit", åpen for alle, og vi tror på en fullsatt kirke. Alle som ikke fikk tatt avskjed med Alf i 2020 gis nå en mulighet til nok en gang å fylle Skåtøy kirke for å oppleve trubadurer og sangpoesi.

Skåtøys lag og foreninger bidrar både med dugnad og økonomisk støtte, og flere andre støtter konserten økonomisk.

Artistene

Ikke minst bidrar våre norske artister ved å opptre for minimumshonorarer.

Når vi ser på artistlista forstår vi at denne konserten blir stor. En "once in a life time" begivenhet, som trolig finner sted kun en eneste gang, her ute i Skåtøy kirke 28. mai 2022.

Nestorer i norsk vise, poesi og kultur-liv som: Kari Svendsen, Jan Erik Vold, Steinar Ofsdal, Lars Klevstrand og Ole Paus, trenger ikke ytterligere omtale.

Det gjør for så vidt heller ikke "trollmannen" på gitar Knut Reiersrud med band (David Wallumrød, Andreas Bye, Nikolai Hængsle), men hans samarbeid med Alf Cranner bør nevnes.

Knut bidro til Alfs oppblomstring på hans eldre dager. Når Alf brått la inn årene i 2020 var det med opptredener og turne-virksomhet både i kjølvannet og i utstukket kurs sammen med Knut.

Den unge trubaduren Frida Ånnevik be-geistret Alf, at hun også kommer hit borger godt for at visebølgen ikke dør ut med Alf, men ruller videre mot gamle og nye strender.

Praktiske forhold;

Utgangspunktet var gratiskonsert åpen for alle! Men krav til kontroll av antall publikum og transportlogistikk til og fra Skåtøy gjør at vi må ta "Ticketmaster" i bruk. Rimelige billetter legges snart ut og eventuelt billettoverskudd vil tilfalle "Sykehusklovnene", noe som er i tråd med Alf Cranners ønske om støtte til et godt formål ved hans begravelse i 2020.

Ta gjerne turen til Skåtøy 28. mai med ordinær ferge eller egen båt. Spaser fra Skåtøyroa til kirken der Skåtøy Kafe kan

besøkes før og etter konserten, og det blir også servering av mat og drikke på Lokalet i Åsvika etter konserten.

Det blir også satt opp ekstra transport fra og til Kragerø for konserten, og alt dette bekjentgjøres i nær framtid.

Vel møtt i Skåtøy kirke

Styret i Skåtøy – Sangpoetenes møtested/Tor Dønvik

Minnekonserteren

Jeg tror det blir "trangt om saligheten" i Skåtøy kirke på denne konserten.

Flaskepostens tips for å sikre seg plass: Vær tidlig ute med å kjøpe billett på [ticketmaster.no](https://www.ticketmaster.no), når billetter legges ut der i nær framtid. Det blir to alternative billetter: En ordinær til kirken, og en som i tillegg inkluderer transport med Gamle Kragerø fra Dypvannskaia (også kalt Jernbanekaia) i Kragerø tur/retur Skåtøy-brygga.

Ærverdige Gamle Kragerø har begrenset plass under dekk, så folk må kle seg etter været. Det er mulig at båten må ta to turer og da blir det ventetid for noen på brygga i Kragerø også.

Følg med på facebook: [Skåtøy - Sangpoetenes møtested](#), i avisene og andre media for ytterligere informasjon som publiseres etter hvert.

Lysforurensing i vår lille verden?

Flaskeposten har flere ganger tidligere omtalt problemstillinger og tiltak mot lysforurensing i vår flotte, men sårbare natur og nærmiljø. Flaskeposten var kanskje tidlig ute med dette, men nå er det gledelig å se at andre store seriøse medier følger etter?

I Aftenposten siste helg før påske var Hyttetmagasinet vedlagt. Det viet både lederen og 8 helsider til lysforurensing.

Her fremkommer det også at dette problemet er i ferd med å komme inn med krav og påbud i offentlig regelverk. Eksempelvis har Ringsaker kommune iverksatt følgende konkrete krav for hyttefeltet Bjønnåsen:

- Færrest mulige utendørs lyskilder.
- Maksimalt tre lyspunkt per eiendom.
- Utelys skal begrenses til inngangspartiet.
- Ikke belysning av veg eller parkeringsplass.
- Utelamper skal være fast montert på bygningsvegg.
- Lyspunkt på portstolper, gjerder og liknende er ikke tillatt
- Utelamper skal lyse nedover mot arealet som ønskes opplyst. Lyskilden skal være avskjermet med materiale som er ugjennomsiktig og ugjennomtrengelig for lys (opakt), slik at lyspæra

er avskjermet mot himmelen og usynlig på avstand.

- Lysstyrken skal være lavest mulig og ikke overskride ca. 470 lumen (tilsvarende 40W glødepære).
- Lyskilder skal ha varm fargetemperatur (2700 Kelvin eller lavere.)
- Lys skal være avslått når eiendommen/bygningen ikke er i bruk.
- Reglene gjelder all utendørs belysning, uavhengig av energikilde.

Trengs opplæring?

Burde vært pensum - NRK Radio tar også dette opp i pod-kasten:

"Når mørket forsvinner" av fysiker Andreas Wahl der tema er:

Nattmørket er i ferd med å forsvinne rundt oss. Hva betyr det for dyr og mennesker? Fysiker Andreas Wahl opplyser deg om det livsviktige mørket. Der hevdes det også at ufattelige $\frac{1}{4}$ del av verdens elektriske energiforbruk går med til lys.

Selvfølgelig er vi som bor i Norge blant værstingene også når det gjelder strømforbruk til lys. At LED teknologien er mer energieffektiv gjør bare at vi installerer flere og flere lyskilder – ikke at forbruket går ned. I tillegg er det blå/hvite LED lys mer skadelig for omgivelsene.

Aftenposten/viten har skrevet om

menneskers følsomhet for blått lys:

"Øyet har celler som er følsomme for blått lys, som signaliserer til hjernen at det er dagtid. Dette ble oppdaget for kun 20 år siden. I dag vet vi at blått lys virker på hjernen mye sterkere og på flere måter enn først antatt. Informasjon om blått lys sendes til sentre i hjernen som styrer våkenhetsfunksjoner som oppmerksomhet, appetitt og virke-trang, i tillegg til hovedklokken i hjernen.

Derfor kan det å se på en LED-skjerm fra mobiltelefon gjøre oss mer våkne, mindre søvnige, og øke appetitten.

Produksjon av melatonin undertrykkes raskt av blått lys, og døgnrytmeklokkene i kroppen får motstridende signaler".

Vitenskapen konstaterer altså at mennesker, dyr og alt annet som lever forstyrres og tar skade av for mye sterkt/blått lys i de periodene på døgnet det er mørkt. Folk kjøper nå oransje briller til bruk noen timer før sengetid dersom de ikke kan unngå LED-lys fra skjermer og andre lyskilder.

Briller er en dårlig løsning og fungerer ikke hverken for dyr eller insekter.

Øg spesielt for oss mennesker i landlige omgivelser bør vi se på mørket som en glede og en venn, ikke en fiende som må bekjempes.

Den verste kilden til lysforurensing på Skåtøy er alle veilysene som slås på når det er mørkt selv om veien ikke brukes hverken av bilister eller gående. Alt for mange hus og hytter har også mye og sterk utebelysning stående på selv uten at folk er aktive utendørs.

Lysforurensing er heldigvis både lett og billig å gjøre noe med. Slår du lyset av forsvinner forurensingen umiddelbart. Og for en rimelig penge får du automatikk som slår lys på ved bevegelse i mørket, altså kun når folk trenger lys for sine utendørs aktiviteter.

Kommunale krav bør på plass for nye bygg og anlegg, men det er trolig vanskelig å gi krav tilbakevirkende kraft.

Lokale forhold

For en 2-3 år siden kom lysforurensing opp som et tema på et møte i Skåtøy Vel.

En nær unison forsamling avfeide da lysforurensing som noe forbasket tull. Et mindretall på 3 medlemmer fikk intet gehør for sitt syn på å gjøre noe som helst for å slå av plagsomme veilys når det ikke var ferdsel på veien.

Det kunne være interessant å få denne saken på agendaen igjen under forutsetning av at medlemmene først lytter på NRK-radios "Burde vært pensum".

Naturvitenskapen levner nå ingen tvil: Det brenner et blått lys (LED?) for jord-

kloden vår med tanke på global oppvarming og ødeleggelse av naturmangfold. Dette er ikke fremtidsmusikk, det skjer nå.

På Skåtøy trenger vi bare å stikke hodet under vann for å forstå alvoret.

I våre bukter, sund og vikler råder nå et praktisk talt dødt hav; torsk og mye annen fisk er borte; likeså er blåskjell, strandsnegler og rur – når slike sjødyr vegeerende nederst i næringskjeden er borte, da er det alvor. Vi ser det på sjøfuglbestandens antall og artsmangfold og i år har sogar selene ved Saltneven også glimret med sitt fravær – havet vårt er allerede nesten helt dødt!

Hva om Skåtøys befolkning og våre sommergjester gikk i seg sjøl og virkelig tok et skippertak eller flere for vårt nærmiljø? Start med lysforurensing, noe hver og en av oss enkelt og raskt kan gjøre noe med, og der er resultatet godt synlig. Andre miljøforhold krever mer og krever langsiktig systematisk arbeid.

Men kanskje en tøff lokal satsing på natur og miljø er det øya trenger for å fremstå som fremtidsrettet og mer attraktiv for unge mennesker? – Som vil bo, leve, og føde sine barn her, eller som vil feriere her på naturens premisser, snarere enn å løse problemer ved å ta på seg oransje briller ved mørkets frambrudd?

Etymologiske teori: Åsvika?

Å finne ut gamle stedsnavns opprinnelse er ingen eksakt vitenskap. Vi vet at språk generelt alltid er under utvikling og endring, og det gjelder selvfølgelig også for stedsnavn.

Min utdanning og kompetanse innen språkvitenskap er langt under pari, men siden jeg er glad i sjøen foretrekker jeg skipperskjønn framfor sundt bondevett. Min private historiske stedsnavnsteori for skjærgården er omtrent som følger;

Det bodde svært få mennesker her i middelalderen og tidligere. Derfor tror jeg at skjærgårdens eldste stedsnavn springer ut fra et behov for mest mulig unike og karakteristiske landskapsbeskrivelser til bruk for navigasjon av farende folk langs kysten, ispedd enkelte navn som beskriver et steds viktige naturressurser. Kart var ikke i bruk og farleder med stedsnavn ble ikke skrevet ned, men overlevert muntlig fra en generasjon til den neste.

Først fra 1500 tallet og utover finnes skjærgårdens stedsnavnnevnt i skriftlige kilder i noe omfang. De fleste skrivekyndige var øvrighetspersoner utdannet i København, og de var ofte mer opptatt av fine snirklede formuleringer til danskekongen, enn korrekt å gjenspeile lokalbefolknings talemåte.

Fra dagens matrikkel finner vi restene av eiendommen Osviken

Av den opprinnelig gamle Osviken (bnr 32) gjenstår det fremdeles 5 små teiger

Av gamle Osvikkjær (bnr 22) er det to tomter nå kalt Åsvikkjær

Gamle Osviken (bnr 58) ble senere delt i flere tomter, hvorav en er dagens Åsvik

Slik var det lenge – til og med i min barndom brukte folk i skjærgården endelsen ey i stedet for øy i muntlig tale. Øy var slik "fint-folk" snakket i Kragerø, og at det var normert bokmål, det brydde skjærgårdsfolk seg lite om.

Nå har endelsen ey tapt for øy og sånn sett er "Skåtei" navnet kun historie.

Min konklusjon er:

Gamle kilders stavemåter av stedsnavn stoler jeg ikke på. Men det gjør i større grad skolerte profesjonelle språkviterne, mens jeg har mer tro på gammel talemåte blant lokalbefolkningen, kombinert med skipserskjønn.

(Imidlertid er jeg ikke særere enn at jeg innser at mitt skipserskjønn må tas med en klype salt).

Åsviknavnet er landskapsbeskrivende, men ikke unikt og er også ubrukelig til å beskrive hvor du er. De fleste viker på Skåtøy er jo omgitt av åsrygger på flere kanter, så Åsviknavnet er neppe gammelt?

I Matrikkelen 1886 for gårdsnummer 30 (Skaatø) finner vi følgende 4 bruks-nummer;

Osvikkjær; Simon Hansen (bnr 22 – dagens eiendom etter Bassen Nordberg- Schulz);

Osviken; Jakob Hansen (bnr 34 – solgt fra Daniel Gunstensen til Thorbjørn Ellefsen i 1839 og siden solgt og fraskilt mange hustomter og teiger);

Osviken; Hans K. Andersen (bnr 58 fradelt fra bnr 34 i 1855 – opprinnelsen til dagens Åsvikeiendom);

Osviken; H. Biørn jun. (bnr 59 inngikk i Rønningen i 1906, men jordstykke ble solgt i 1839 og skylddelt ut fra utskilt fra bnr 50 Kalvetangen i 1868).

Felles for disse fire Osvik stedsnavna er at de stammer fra en av fire leilendingsbruk (leilendingen Daniel Kittilsen) på Skåtøy på 1750 tallet, med det gamle løpenummeret 247 under Skåtøy Gård.

Sønn Gunsteen Danielsen delte denne eiendommen blant sine barn, og eldste-sønnen Daniel Gunsteensen fikk "hovedbølet" midt på Skåtøy med flere teiger. Mye tyder på at Osviken var den gamle boplassen til Daniel Kittilsen som barnebarnet Daniel senere overtok.

Daniel gikk konkurs i 1839, og da ble alle hans hus, tomter og teiger raskt solgt stykkevis og delt og fikk derfor nye navn. Unntaket var Osviknavnet fra matrikkelen 1886, hvorav vi finner bnr 22, 58 og 34 fremdeles på dagens kart. Først i senere år, når bnr 58 ble ytterligere delt opp dukket navnet Åsvik opp, det samme gjorde det for bnr 22, mens teigene som er igjen av bnr 34 ikke ennå har fått nytt navn.

Den opprinnelige Osviken ser altså ut til ha omfattet grunn langs sjøen både i Skåtøybukta og Åsvika.

Osvik er også et landskapsbeskrivende navn og stammer trolig fra det faktum at det er to os (ferskvannsutløp) i Skåtøybukta, et fra Eskedalen ut i Sandvika og et fra Haugen, kirkegården og jordene mot Våtvika.

Det er lenge siden navnet Skåtøybukta

erstattet det gamle navet Osviken, men navnet Åsvik erstattet ikke Osvik før på 1900 tallet.

Jeg tror ikke navneskiftet til Åsvik kan forklares ut i fra språkvitenskap heller. For eksempel fra grammatikk kunnskap om at en "o" foran dobbelt konsonant oftest uttales "å". Men jeg har tro på at dagens stedsnavn Åsvika på utsiden av Skåtøy på en eller annen måte stammer fra det gamle navnet Osviken, altså merkelig nok fra en vik på innsiden av Skåtøy.

Jeg vet ikke om "Åsvikrane" (som det heter på "Skåtøysk") eller andre har noen alternative forklaringer?

Det faller i alle fall mer naturlig og lettere for meg å si "Åsvikrane" enn "Osvikrane" med lang "o".

Kanskje var Åsvik en muntlig talemåte som snek seg inn med årene etterhvert som den opprinnelige eiendommen Osviken gradvis forsvant ut av manns minne?

Info fra Skåtøy Vel. Framtida til Flerbrukshuset:

Som dere vet har Skåtøy Vel blitt spurt av kommunen om å komme med forslag til alternativ bruk av Flerbrukshuset. Gymsalen vil bli som før av hensyn til Montessoriskolens behov for den. Skolen har ikke behov for barnehagedelen. Vi takker alle som har kommet med forslag.

Nedenfor følger forslagene i tilfeldig rekkefølge.

- Kurscenter med overnatting.
Noe liknende som Turistforeningen med nøkkel boks.
- Gjenåpning av barnehagen for Ukrainske flyktningbarn.
- Asylmottak
- Bofellesskap for eldre om vinteren.
- Kontorfellesskap både for hyttegjester om sommeren og for eksisterende næringsliv om vinteren.
- Bygdekino i gymsalen.
- Aktivitetssenter for pensjonister.

Komiteen vil nå bearbeide lista og videreformidle den til kommunen.

*Med vennlig hilsen
Heidi Felle, Jan Gunnar Berg
Randi Roer, Etter*

Tor D

Etterfølgende er sakset fra Facebook:

VELKOMMEN TIL PLANTEMARKED!

Lørdag 14. mai fra 12:00 til 16:00 (eller utsolgt), på skolen/velhuset

Masse planter til kasser, krukker og bed. Sommerblomster, stauder, grønnsaker, tomat, agurk og flere typer salat.

Inntekt går til lag og foreninger på Skåtøy, som har vært i covid-inntekstørke som andre.

Enkel servering med kaffe, saft og svele.

Vi tar Vipps!

Vårhilsen til fastboende og sommergjester fra

Gerd, Grethe, Elisabeth, Randi, Ragnhild, Evy, Terje og Peder!

**SKOGSPRINT
ER IGANG IGJEN!**

Hei alle skogsprintere som har venta tålmodig i to år, nå kan dere prikke inn formen til lørdag 9. juli.

Vi har gleden av å invitere til terrengløp i de samme 1, 3 og 7 km løypene og regner med at stemninga blir bedre enn noensinne.

Spre gjerne nyheten om at vi er igang!

Fra Facebook

MALEKURS

Med RENE BJERKE

På Skåtøy, Rønningen 7-9 juni

Man maler ikke med hendene, men med øynene!! For å male et bilde trenger man egentlig ikke kunne noe som helst: å kunne SE er nok. Gjennom tre intense dager går vi gjennom grunnleggende maleteknikker, slik at du en dag skal bli i stand til å male fine bilder og å fange inn LYSET som vi alle elsker.

Pris for tre dager (10:00-17:00 hver dag), inkluderer alt maleutstyr: kr. 3500,-.

Påmelding: lise@renebjerke.com , 40 32 75 48

Plakater for Malekurs og 17 mai på Skåtøy
(Kanskje noen kjenner seg igjen på Arlyns fine tegning?)

Tor D

17. mai på Skåtøy

Kl: 13:00 Samling og Salutt fra "Sjørøverheia"

Kl 13:30 Tog ned til kafeen med lokalt orkester

Kl 14-16 Leker for barn og voksne på Haugen-jordet

Hilsen barn-, ungdoms- og kulturkomiteen

Kragerøskjærgården montessoriskole samarbeider med "Grønne Havet" om undervisningsopplegg for skolehage.

Her ser vi at på skolens sådag ble blyant papir og viskelær supplert med med jord, plantepotter og frø. Det skal dyrkes potet, og læres at grønsakene mais, bønner og gresskar er egnet for samdyrking. Skolehagen er økologisk og tang skylt opp på staranda i Skåtøybukta er god gjødsel i skolehagen.

Elevene sår også solsikkefrø som senere skal plantes ut langs gjerdet på Grønne Havet. Solsikke er Ukrainas nasjonalblomst og minner oss alle om krigens grusomme lidelser og urettferdighet, ikke minst for uskyldige barn.

Det skjer på Skåtøy

SKÅTØY KAFÉ

Kaféen har nå åpnet med både klassiske retter og noen spennende nyheter på menyen.

Gjennom hele sesongen har vi flere spennende kunstnere som stiller ut i galleriet og konserter i hagen.

Se mer på www.skatoykafe.no

Hilsen gjengen på Skåtøy Kafé

Skåtøy aktiviteter

Lø. 14. mai kl 12-16: Plantesalg på skoletomta(egne omtale side 7)

Ti. 17 mai kl 13-16: Endelig en tradisjonell 17. mai feiring igjen på Skåtøy. Vi håper på god oppslutning og minner hyttefolket om at de ønskes velkommen til vår lokale 17 mai feiring. (egen omtale side 8)

Tor D

Lokalet på Skåtøy (Klikk på blå tekst for mer info på Facebook)

Vårdugnad planlegges og bekjentgjøres snart.

Lørdag 28 mai serveres mat og drikke på lokalet etter minnekonsert for Alf Cranner i kirken

Hilsen lokalstyret.

HUSKESTUA

Siste treff på lokalet før sommeren er 2.mai kl 17. 00. Velkommen. Vi planlegger busstur ca først i juni, målet for dagsturen er ennå ikke bestemt.

Hilsen oss i styret.

Sjekk på nett? Tidligere Flaskeposter? Skole?

Skåtøy Kirke

24. april: 2. søn. i påsketiden **Skåtøy kirke kl. 11.30**

Gudstjeneste. Prest: Harald Monsen

Offer til menighetsarbeidet

Kirketjener: Per Oddvar Ødegård

8. mai: 4. søndag i påsketiden **Skåtøy kirke kl. 11.30**

Gudstjeneste. Prest: Harald Gulstad.

Offer til Den Norske Kirke i Utlandet

Kirketjener: Per Oddvar Ødegård

Torsdag, 26. mai: Kristi himmelfart **Ankerplassen Jomfruland kl. 12**

Fellesgudstjeneste for Skåtøy, Kragerø og Helle.

Prest: Harald Monsen

Offer til Menighetsarbeidet

Velkommen Skåtøy menighetsråd

Minnekonsert Alf Cranner i Skåtøy kirke **Lørdag 28 mai kl 18.00**

(se egen omtale av konserten side 1)

Velkommen Skåtøy Sangpoetenes møtested og Skåtøy menighetsråd

Rønningen på Skåtøy: Malekurs: **7-9 Juni kl 10-17**, med René Bjerke

Påmelding: lise@renebjerke.com eller 40327548 (pris kr 3500)

(egen omtale s 8)

Ti. 31. mai inviterer barna og skolen til åpen dag, sånn at alle som er interessert kan besøke skolen og oppleve hvordan vi jobber i et montessoriklasserom. Da kan alle besøke selv jobbe med montessorimateriell og få hjelp av barna på skolen og de voksne som jobber her.

Alle som vil er velkommen **ti. 31. mai mellom kl. 16:30 og kl. 18:00.**

Hilsen alle oss på KSM